

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Vtilitas Theologiæ Scholasticæ contra hæreticos defenditur. cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

nec cogitauerunt: spiritualibus, Prophetis nimirum, Apostolis, & aliis etiam reuelatum est. Cum vero Paulus, & Isaias dicunt, *Oculus non vidit, nec auris audiuit*, non tantum negant proprium, & quidditatum conceptum illarum rerum, qui posset intelligi illis verbis, *Oculus non vidit*, sed quemcumque alium, qui intelligi posset, cum dicit, *Nec auris audiuit*. Homines enim sua virtute de bonis illius eternae felicitatis ne hunc quidem assequi potuerunt. Cum autem subiungit, *Nobis autem reuelauit Deus*, intelligit conceptum, qui viatoribus sub velamine fidei potest conuenire.

Ex omnibus, quae diximus, colligere licet, quam recte S. Thomas probe, necessarium esse doctrinam sacram, ad habendam veram cognitionem finis nostri, qui nos in alia vita manet. Ex testimonio namque Isaiæ, & Pauli constat, finem nostrum, scilicet bonam, quae praeparauit nobis Dominus, non solum non posse oculis corporeis videri, neque aliquo humano verbo exprimi, sed etiam sola illustratione diuina cognosci. inde ergo recte probatur, finem nostrum esse supernaturalem. Dico autem supernaturalem, non quia ipsius possessio sit supernaturalis secundum suam substantiam, & naturam: hoc enim in quaestione positum est cum Scoto, ut supra notauimus, & suo loco disputandum est, sed dico supernaturalem, quia illius notitia, nec ratione, aut studio humano, neque angelico, sed sola Dei reuelatione haberi potest. Quare merito requiritur sacra aliqua disciplina, Dei reuelatione comparata, ad dicendum ea, quae oculus non vidit, nec auris audiuit. Quae quoniam non tam recte à fidelibus, qui adhuc carnales sunt, percipi possunt, quàm à spiritualibus, quibus ita reuelat Deus ut dono intellectus, illa peripicacius penetrent, & plura de eodem mysterio intelligant: ipsis tamen carnalibus eadem, fidei reuelatione, etiam nota, minus tamen perfecte, esse possunt.

DISPUTATIO III.

De utilitate, & methodo Theologiae scholasticae.

Heretici vituperant Theologiam scholasticam. cap. 1.
Utilitas Theologiae scholasticae contra hereticos defenditur cap. 2.

Prima obiectio hereticorum. cap. 3.

Secunda obiectio. cap. 4.

Tertia obiectio. cap. 5.

Quarta obiectio. cap. 6.

CAPVT I.

Heretici vituperant Theologiam scholasticam.

1. **H**Actenus de necessitate huius doctrinae disputauimus, superest, ut de utilitate ipsius, praesertim ut à tempore Magistris sententiarum ordine scholastico tradita est, aliquid dicamus. Difficultas enim non est de sacra doctrina secundum se, quatenus ex fidei principiis colligit certas conclusiones: hac enim, sacra Concilia, & antiqui Patres magno cum fructu vsi sunt: sed de ea, quam scholasticam appellamus, quae à tempore Magistris in vnius disciplinae, & doctrinae methodum redacta est. Hanc ergo, Tractatores illius, modumque disputandi, & examinandi quaestiones hereticorum nostri temporis vehementer insimulant. Lutherus in libro aduersus Iacobum Latomum di-

cit Theologiam scholasticam nihil aliud esse, quàm ignorantiam veritatis, & inanem fallaciam, quam praecauit Apostolus ad Colossenses 2. Eandem etiam insectatur in libro de abroganda missa priuata. Et Philippus Melancthon in Apologia contra Parisienses inquit, Lutetiae natam esse Scholasticam, eaque Euangelium obscuratum, & fidem extinctam. Ex quo errore, tanquam ex fonte, reliquos horum haeticorum manasse putauit Canus. 8. lib. de loc. cap. 1. Nam contempto scholae iudicio, necesse erat, Hieronymum, aliosque Patres, & paulatim sacra Concilia, atque Pontificum decreta negligere. Ex quo factum est, ut nullum firmum nostrae fidei fundamentum penes eos manserit, sed in ipsorum arbitrio vniuersa fidei definitio, & doctrina fuerit collocata. Ego vero potius arbitror ex deprauatis ipsorum moribus, eorum errores originem traxisse, Lutherus enim ambitionis, & superbiae spiritui accensus, contemnere cepit Romanum Pontificem, eius potestatem, & decreta: cumque nullus esset praeter scholasticos doctores, qui eo tempore ipsius temeritati resisteret, ut mordicus suos retineret errores, necesse illi fuit scholasticam doctrinam contemnere, & exsibilare.

CAPVT II.

Utilitas Theologiae scholasticae contra hereticos defenditur.

CAlterum quod ad ipsam doctrinam scholasticam spectat, negare nemo potest maximam illius utilitatem in methodo, & modo disputandi, atque examinandi quaestiones, ut à tempore Petri Lombardi in scholis habemus. Quamuis enim alij ante ipsum, ut Damascenus, & Anselmus, ordine non multum ab scholastico diuerso aliqua tractauerint: ipse tamen Petrus omnium primus vniuersam sacram doctrinam in methodum reduxit, ob idque Magistris nomen iure optimo meritis est. Qui vero postea secuti sunt, ut Alexander, Albertus, S. Thomas, & reliqui, licet ordinem mutauerint tractandi quaestiones: modum tamen scholasticum differendi, qui nunc est in vsu, retinuerunt, & locupletauerunt. Porro utilitas huius doctrinae primum quidem ex eo colligitur, quod pondere rationum, & disputationum, vel ex sacra Scriptura, vel ex Concilijs, vel ex antiqua Patrum traditione, frequenter etiam ex ipsarum rerum natura petitarum, verum à falso secernitur, & quod non est tam certum, sed vtrique probabile, non tanquam certum fidei dogma, sed ut probabile traditur. Secundo mysteria fidei nostrae, & quae ex illis deduci possunt, certo quodam ordine, & methodo disciplinae disposita, facilius addiscuntur, & memoria retinentur. Postremo denique quantum ipsa scholastica disciplina, & Doctores illius ad tuendam fidem Catholicam in Ecclesia profuerint, vel vna Parisiensis scholae ceterarum mater, huius temporibus nobis argumento esse poterit: quae inter tot haeresum procellas, ciuitatem illam, & maximam Galliarum partem seruauit incolentem. Et tandem anno 1590. in illius ciuitatis Obsidione contra haeticos Biarnensem Parisios obsidentem, ita ciuitatem in fide confirmauit, ut dira fame, & nunquam audita omnes mallent mori, quam haeticum in Regem admittere. Cumque ab aliquibus Dynastis plebs induceretur, ut se potius dederet, quam famae

Ad Coloss. 2.
Philip. Melancthon.

Canus.

2.

Petr. Lomb.
Damasc.
Anselm.

Alexand.
Albert.
S. Thom.

In methodo
disputandi
Theologiae
quanta sit
utilitas.

3.

Parisienſiū
in obſidione
Catholica
conſtantia.

fama periret, semper respondit, se id non posse salva conscientia: quod ita omnes à suis Theologis essent edocti. Videtur sane Lutherus odoratus, quam acriter Parisienses Theologi errores ipsius essent oppugnaturi, quando tam impudenter de ipsis, & eorum Theologia scholastica ausus est loqui.

CAPVT III.

Prima hereticorum obiectio.

Cæterum sunt aliqua, quæ primò aspectu inducere aliquem possent, ut despectui haberet scholasticam Theologiam, propter quæ heretici etiam eam explodunt, & exhibitant. In primis enim negare non possumus, fuisse in schola per multos Theologos, qui quæstiones Theologicas friuolis rationibus tractauerint, in quibus rarissima sunt scripturæ testimonia: ea vero, quibus videntur, non in sensu literali, sed aut allegorico, aut morali, qui ad disputandum, ut plurimum, parum prodest, usurpata: Conciliorum verò fere nulla mentio; quæ tamen duo potissima sunt huius doctrinæ fundamenta. Miscentur etiam ab ijs interdum quæstiones omnino Philosophicæ, aut Metaphysicæ, pueriles sanè, & quæ ad res Theologicas parum sint accommodatæ: quæ omnia à Theologiæ doctrina aliena esse deberent.

Cæterum vitium hoc non est ipsius Theologiæ: sed iniuria temporum, quibus non tam exulta erant ingenia, & expolite artes, nec tanta librorum copia, inuectum est. Iam verò cum librorum copia sit maior, & ingeniorum longè maior exercitatio, Theologia nostra scholastica, & scripturæ testimoniis, & Conciliorum definitionibus in dies locupletata pro dignitate tractatur. Porro quamvis hæc sint ipsius propria principia, & fundamenta, ubi tamen opus fuerit ratione philosophica ex ipsa natura rerum petita, destituta non est. Hæc enim ad veritates Theologicas comprobandas plurimum valere solent: ut in materia de reum factorum adoratione, licet aliqua ex scriptura deducantur, satis efficaciter, ex ipsa tamen natura adorationis, si rectè expendatur, plurimum potest probari. Hoc verò præsertim locum habet in ijs rebus, quæ ad morum pietatem pertinent, de quibus etiam Theologus disputat; adeoque sufficiens esse potest huiusmodi ratio, ut ea sola absque alio Scripturæ, aut Conciliorum testimonio, supposito tamen mysterio, & nostræ fidei articulo, aliqua veritas primum ab Ecclesia declarari, & definiiri possit. Conducit etiam plurimum ipsa ratio naturalis ex principiis philosophicis deducta in mysterio Incarnationis, & aliis. Ea tamen modestia philosophicis rationibus & disputationibus utendum est, ut ad hunc solum finem, quem diximus assumantur.

CAPVT IV.

Secunda obiectio.

Secundo, in scholasticam Theologiam nonnulli etiam Catholici hoc modo inuehantur. Inter Catholicos Doctores quam plurimi sunt, quasi ad discordiam nati, contentiosi, & in sectas diuisi, quibus non tam curæ est, veritatem disputationibus inuestigare, quam scholam suam & Magistrum, in cuius verba iurasse videntur, tueri. Ex qua re ipsi Theologiæ, & veritati non mediocriter irrogatur iniuria. Qui enim certis quibusdam, destinatisque alicuius doctoris sententiis

quasi addicti, & consecrati sunt, eaque necessitate constricti, ut etiam quæ non probare soleant, constanti causa cogantur defendere, & quæ indicant probabiliora, eadem ratione impugnant; planè profiterentur non tam studio veritatis, quam spiritu contentionis, ad discendum, aut disputandum impelli.

Cæterum non propterea ipsam scholasticam Theologiam contemnere debemus. Hoc enim vitium, si quod est, non Theologiæ scholasticæ, sed morum est. Neque enim Theologia tanquam certum principium supponit, nisi id, quod aut Scriptura, aut definitione Ecclesiæ, aut antiqua Patrum traditione firmatum est. Præter hæc verò, quod melioratio ex ijs principiis deducta probauerit, illud ut sanior, & meliorem doctrinam amplectitur. Cæterum id obesse non debet, quo minus doctissimis Scholasticorum, ob ipsorum auctoritatem, nimirum Sancto Thomæ, & aliis multum in opinionibus deferamus: ac certè temperamento adhibito fieri debere sæpius admonerat Franciscus Victoria eiusdem S. Thomæ discipulus, & acerrimus propugnator, quem refert, & sequitur Canus lib. 12. de locis, c. 1. Dicebat enim tanti apud nos esse debere auctoritatem S. Thomæ, ut ea nobis sit satis, si melior ratio non suppetit: sed tanti Doctoris verba, & rationes sine delectu, & examine non esse accipiendæ. Imo verò si quid non tam probabile dixisse contingat, ipsius modestiam, & industriam non imitari debere, qui neque antiquioribus Doctoribus fidem abstulit, neque in eorum sententiam, si ratio in contrarium impellebat, transiit. Quare vult non debere nos doctrinæ S. Thomæ ita esse addictos, ut crimè putemus, vel latum vnguem ab aliqua eius ratione, fundamento, sententia, aut conclusione discedere: & omnia, siue quæ in conclusione articuli, siue in rationibus, quibus conclusionem confirmat, siue in argumentorum solutionibus tradit, ita certa existimare, ut nihil certius, nihil probabilius esse censamus; quando nec Augustino, nec Hieronymo, nec alicui ex primoribus Ecclesiæ Patribus in omnibus eorum opinionibus tantum deferat schola Theologorum, ut nunquam oppositum, cum aliis Patribus ut probabilius amplectatur. Videmus sanè ex schola S. Thomæ præclaros viros eius doctrinæ acerrimos propugnatores, scripta illius mirum in modum illustrasse. Caietanum dico, Franciscum Victoriam, Dominicum Sotum, Melchiorum Canum, Bartholomæum Torrensem nihilominus nullam iniuriam Doctori sancto irrogasse, cum interdum maturo consilio, & debita modestia sententiam aliquam eius non probarunt. Neque enim Doctorem Angelicum de sua doctrina ab aliis amplectenda aliud iudicium habuisse crediderunt, quam Augustinus de sua habuit, qui in libro de bono perseverantiæ cap. 21. ita scribit: *Neminem velim, si amplecti omnia mea, ut me sequatur: nisi in iis, in quibus me non errare perspexerit. Nam propterea nunc facio libros, in quibus opuscula mea retractanda suscepi, ut nec me ipsum in omnibus me secutum fuisse, demonstrarem.* Hoc eodem sensu idem Augustinus in epistola 19. post initium dixit, se hunc honorem Scrip-
toribus sacris solum deferre, ut aliquid errasse in scribendo nullum illorum crederet, alios verò ita à se legi, ut non putaret aliquid verum, quia ipsi scripserunt: sed quia per canonicos auctores, vel probabili ratione illud suaserunt. Subiungit verò loquens

Franc. Viã.

Canus.

Solutio ob-
iectionis.In Theologia
philosophica
ratio ipsius
da non est.